

AINEOPETUSSUUNNITELMA

KITARA

*Porvoonseudun musiikkiopisto
Borganejdans musikinstitut*

Hyväksytty sivistyslautakunnassa (§ 71/2010)
01.08.2017

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET	2
SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT (OPS § 6)	4
TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT	4
Tasosuoritus	4
Asteikot.....	4
Ulkoa soittaminen	5
Ohjelmisto.....	5
Vapaa säestys	5
TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITAIN KITARASSA	6
Valmentava kitaransoiton opetus.....	6
Perustaso 1	6
Perustaso 2	8
Perustaso 3	9
Musiikkiopistotaso.....	10
ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7)	13
INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT.....	14
KITARAN VAPAAN SÄESTYKSEN TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT JA ARVIOINNIN	
PERUSTEET	17
Perustaso 1	17
Perustaso 2	18
Perustaso 3	19

Tämä aineopetussuunnitelma koskee Porvoonseudun musiikkiopistossa annettavan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän mukaista musiikin opetusta kitaran osalta.

Rytmimusiikin osaston opiskelijat noudattavat Porvoonseudun musiikkiopiston rytmimusiikin-opetuksen aineopetussuunnitelmaa.

OPETUKSEN PAINOPISTEALUEET

Porvoonseudun musiikkiopistossa on määritelty kitaran opetuksen painopisteet seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
- b. Harrastuksen turvaaminen ja kannustaminen
- c. Yhteissoitto
- d. Luovuuden kehittäminen
- e. Musiikin tuntemus

Opetuksen painopisteitä kehitetään seuraavasti:

- a. Instrumentin hallinta
 - säännöllisellä opiskelulla ja ammattitaitoisella opetuksella
- b. Harrastuksen turvaaminen ja kannustaminen
 - opettajien, oppilaiden ja vanhempien välisellä yhteistyöllä
 - myönteisen hengen ylläpitämisellä ottaen huomioon opiston arvot
- c. Yhteissoitto
 - kannustamalla orkesteri- ja yhtyetöimintään *)
 - opettajien yhteistyöllä
 - luomalla hyviä tavoitteita (konsertteja)
- d. Luovuuden kehittäminen
 - monipuolisella ohjelmistolla
 - ammentamalla eri musiikkityyleistä
 - opastamalla oppilasta itseohjaavuuteen
- e. Musiikin tuntemus
 - monipuolisilla ohjelmistovalinnoilla
 - konserttikäynneillä **)
 - keskustelemalla musiikista

*) Orkesteri- ja yhtye-toiminta ovat tärkeä osa musiikkiopintoja sekä oppilaan musiikillista kehittymistä. Orkesteri- ja yhtye-toiminta sisältyvät kitaran aineopetussuunnitelmaan seuraavasti:

Orkesteritoiminta

Oppilas osallistuu toisena opintovuonna musiikkiopiston kaikki toimipisteet käsittävään kitaratorkesteriin käymällä säännöllisesti harjoituksissa sekä osallistumalla orkesterin konsertteihin. Orkesteriopinnot aloitetaan toisena opintovuonna ja ne kestävät koko perustason ajan. Orkesterivelvoite päättyy kun oppilas saavuttaa musiikkiopistotason.

Muu yhtye-toiminta

Oman opettajan valinnan mukaan muut pienkoonpanot kuten duot, triot ja kvartetit esimerkiksi huilun tai viulun kanssa. Pienkoonpanot voivat koostua myös kitarasta. Muiden instrumenttien käyttö pienkoonpanoissa on suositeltavaa. Opintoja tulee suorittaa vähintään yksi periodi tasoa kohden.

**) Konserttien seuraaminen on tärkeä osa musiikkiopintoja ja edistää musiikin sekä oman instrumentin tuntemusta. Kitaran aineopetussuunnitelmaan sisältyvät vuosittaiset konserttikäynnit.

SUORITETTAVAT KURSSIT, NIIDEN TAVOITTEET JA SISÄLLÖT (OPS § 6)

TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT

Tasosuoritusten tulee rohkaista oppilasta oman musiikillisen identiteetin etsimiseen. Opettaja ja oppilas suunnittelevat tasosuoritukset yhdessä.

Ohjelman tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason sisältösuosituksia. Suoritukseen voidaan sisällyttää ylempien tasojen ohjelmistoa edellyttäen, että oppilaalla on siihen vaadittavat tiedot ja taidot. Ohjelman pitkäjänteisellä harjoittelemisella ja viimeistelyllä pyritään kehittämään oppilaan varmuutta ja ilmaisukykyä. Suorituksesta saatu kokemus sekä lautakunnan kannustava ja rakentava palaute auttavat oppilasta asettamaan itselleen uusia tavoitteita.

Yhteismusisointi on oleellinen osa opiskelua ja esimerkiksi kamarimusiikin muodossa se voi muodostaa osan tasosuorituksen ohjelmasta. Yhteismusisointi voi pitää sisällään eri tyylejä, esimerkiksi kansanmusiikkia ja/tai jazzmusiikkia.

Tasosuoritus

Tasosuoritus koostuu ohjelmistoon sisältyvistä sävellyksistä ja asteikko- ja prima vista – soitosta sekä etydistä (etydeistä) tai etydinomaisesta teoksesta (teoksista). Ohjelmisto-osuus suositellaan esitettäväksi konsertissa tai konsertinomaisessa tilanteessa. Oppilaalla on lisäksi mahdollisuus esittää oma sävellyksensä tai improvisoida esimerkiksi annetusta teemasta, aiheesta, motiivista tai sointupohjasta.

Asteikot

Asteikkosoiton nopeutta ei määritellä. Asteikoilla ja murtosoinnuilla pyritään kehittämään instrumentin hallintaa kaikilla osa-alueilla, soittotekniikan notkeutta ja sujuvuutta sekä keskeisten musiikinrakennusainesten havaitsemista ja hallintaa soitettavassa ohjelmistossa. Soitettavat asteikot arvotaan ohjelmiston tarkastajan toimesta viikkoa ennen tasosuoritusta. Suoritukseen valmistetut asteikot tulee merkitä suoritusohjelmaan.

Ulkoa soittaminen

Asteikot soitetaan ulkoa. Ohjelma pyritään esittämään pääsääntöisesti ulkoa. Ohjelma tai osa siitä voidaan kuitenkin esittää nuoteista, mikäli se on sävellyksen esittämisen tai instrumentin luonteen kannalta tarkoituksen mukaista.

Ohjelmisto

Teosluettelot on tarkoitettu opettajille esimerkinomaisiksi ohjelmiston suunnittelun apuvälineiksi, joita voi soveltaa. Oppilaan ohjelmiston tulee noudattaa keskimäärin kyseisen tason suosituksia. On suositeltavaa, että ohjelmistossa on aikamme musiikkia. Yksi teos voi olla vain kerran oppilaan teosluettelossa. Harjoitettavan ohjelmiston sekä tasosuorituksen ohjelman tulee koostua erityyillisistä, eri säveltäjien sävellyksistä. Ohjelmiston tulee olla vähintään kolminkertainen tasosuorituksen ohjelmaan nähden.

Vapaa säestys

Oppilas suorittaa vapaan säestyksen perustason 1 opinnot kitaransoiton perustason 1 opintojen aikana oman opettajan johdolla. Koska vapaasäestys on tärkeä osa kitaransoitonopiskelua, on oppilaan kehittymisen kannalta suositeltavaa osallistua myös vapaan säestyksen perustason 2 opintoihin. Vapaan säestyksen perustason 2 opinnot suoritetaan syventävinä opintoina, ryhmäopetuksena yhden vuoden mittaisena periodina. Vapaan säestyksen perustaso 3 voidaan suorittaa erikseen anottavana lisättynä opetuksena. Eriksään anottava ja lisätty opetus on maksullista.

Vapaan säestyksen perustaso 1 suoritetaan kitaran perustaso 1 tasosuorituksen yhteydessä. Vapaan säestyksen 2 ja 3 sisältävät erilliset kokeet, jotka suoritetaan kunkin opetusperiodin päätteeksi. Vapaan säestyksen tasosuoritusten sisällöt ja arvioinnin perusteet löytyvät aineopetussuunnitelman lopusta.

TAVOITTEET JA SISÄLLÖT OPINTOTASOITTAIN KITARASSA

Valmentava kitaransoiton opetus

YLEISET TAVOITTEET

- tutustutaan kitaransoiton perusteisiin
- tutustutaan mm. soiton leikin ja laulun avulla musiikin teorian ja säveltapailun alkeisiin
- ryhmässä koetaan yhdessä soittamisen iloa
- oppilasta kannustetaan luovuuteen ja oman musiikin tekemiseen
- annetaan oppilaalle valmiudet kitaransoiton opintoihin
- opetus toteutetaan yksilöllisesti oppilaan iän ja tason mukaan

SISÄLTÖ

- Oppilas opiskelee perussykkeen ja rytmin hallintaa, helppoa soittotekniikkaa sekä nuotinlukua.

Perustaso 1

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- löytää luontevan soittotavan
- oppii lukemaan helppoa nuottitekstiä
- oppii harjoittelun peruselementtejä mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin: äänen laatu, perusnäppäilytekniikat, esim. vuoronäppäily ja arpeggion alkeet, kitaran viritys
- kykenee tuomaan esiin kappaleen luonnetta ja tunnelmaa
- saa valmiuksia uusien sävellysten oppimiseen
- saa valmiuksia ulkoa soittamiseen
- saa valmiuksia yksinkertaisten musiikillisten rakenteiden hahmottamiseen
- saa ohjausta esiintymiskäyttäytymiseen
- saa kokemusta esiintymistilanteista
- saa valmiuksia yhteismusisointiin
- rohkaistuu improvisoimaan ja säveltämään

- kiinnostuu musiikin kuuntelemisesta (ks. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta e. Musiikin tuntemus/konserttikäynnit)
- osaa pitää hyvää huolta soittimesta
- kykenee tuottamaan sointumerkeistä yksinkertaisia säestyksiä helppoihin melodioihin. Oppilas suorittaa vapaan säestyksen perustason 1 opinnot kitaransoiton perustaso 1 opintojen aikana oman opettajan johdolla (ks. sivu 15, Kitaran vapaan säestyksen sisällöt ja arvioinnin perusteet). Vapaan säestyksen tavoitteena on, että oppilas hallitsee perussykkeen, osaa säestää perustehoilla (I-IV-V7) reaalisointu- ja astemerkeistä sekä tutustuu musiikin kuulonvaraiseen tuottamiseen.

SISÄLTÖ

- Harmoninen tai melodinen. Asteikkosoitossa voidaan käyttää vapaita kieliä. Soinnut soitetaan sykkeellä murrettuna tai samanaikaisesti ja niissä käytetään vähintään kolmea kieltä.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita
- Duuri- ja molliasteikot yhteen etumerkkiin asti kadensseineen. Molleista valitaan helppoja kappaleita, jotka edustavat eri tyyliä ja tyylikausia sekä ovat tempoiltaan ja tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia
- Aikamme musiikkia
- Prima vista - soittoa
- Yhteismusisointia osallistumalla orkesteri- ja yhtyetoimintaan (ks. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta c. Yhteissoitto/ orkesteri- ja yhtyetoiminta).
- Helppojen sävelmien säestämistä korvakuulolta ja/tai sointumerkeistä. Käytetään kullakin tasolla harjoitettavia sointukulkuja eri sävellajeissa.
- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa

SUORITUS

- Kolme erityylistä pienimuotoista sävellystä
- Etydi tai etydinomainen kappale
- Yksi duuri- ja molliasteikko ohjelmiston tarkastajan arpomana. Asteikot annetaan viikkoa ennen tasosuoritusta sisältökohdan asteikoista.
- Ennalta valmistettu säestystehtävä kitaransoiton ohjelmiston kautta tutuiksi tulleissa sävellajeissa, vähintään funktioilla I, IV, VI/V7.
- Helppo yksinäinen prima vista – tehtävä
- Suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen
- Tasosuoritus arvioidaan ilman arvosanaa, jolloin se on joko suoritettu tai uusittava

Perustaso 2

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- kehittää nuotinlukutaitoaan
- oppii edelleen harjoittelun peruselementtejä mm. säännöllisyyttä, monipuolisuutta ja itsenäisyyttä
- saa lisää valmiuksia fraseeraukseen sekä teknisiin ja taiteellisiin perustaitoihin: äänen laatu, vasemman käden legato, pienet barrè-otteet, asemasoitto
- kykenee oppimaan uusia sävellyksiä
- saa lisää valmiuksia ulkoa sekä kuulonvaraisesti soittamiseen
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiensa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- on saanut kokemusta esiintymistilanteista
- kehittää edelleen valmiuksiaan yhteismusisointiin
- improvisoi ja säveltää omista musiikillisista lähtökohdistaan
- kuuntelee musiikkia ja tutustuu eri tyylikausien musiikkiin sekä kuuntelemalla että soittamalla (kts. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta e. Musiikin tuntemus/konserttikäynnit)

SISÄLTÖ

- Duuriasteikot 4# ja 2b asti sekä melodiset mollit yhteen etumerkkiin asti kadenssein. Asteikkosoitossa voidaan käyttää vapaita kieliä. Soinnut soitetaan sykkeellä murrettuna tai samanaikaisesti. Kadenssit voidaan soittaa myös säestämällä yksinkertainen melodia perussointuja (I-IV-V7) käyttäen. Oppilas voi halutessaan myös soinnuttaa kappaleen itse. Melodian voi soittaa tai laulaa toinen henkilö tai oppilas itse.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyyliä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suositellaan soitettavaksi suomalaista musiikkia
- Aikamme musiikkia
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia (ks. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta c. Yhteissoitto/orkesteri- ja yhtyetoiminta).
- Säestystehtäviä

- Musiikin luomista, improvisointia ja säveltämistä oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa

SUORITUS

- Kolme erityylistä ja eri aikakautta edustavaa sävellystä
- Kaksi etydiä tai etydinomaista kappaletta
- Yksi duuri- ja molliasteikko kadensseineen ohjelmiston tarkastajan arpomana. Asteikot annetaan viikkoa ennen tasosuoritusta sisältö-kohdan asteikoista.
- Kadenssien sijaan tasosuoritukseen voi valmistaa säestystehtävän valituissa sävellajeissa. Tehtävässä oppilas tuottaa kolmella perussoinnulla (I-IV-V7) kappaleen perusrhythmiä ilmentävän säestyksen.
- Kaksiääninen prima vista -tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustason 1 ohjelmistoa
- Suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen
- Tasosuoritus arvioidaan ilman arvosanaa, jolloin se on joko suoritettu tai uusittava

Perustaso 3

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- kykenee ylläpitämään ja harjoittamaan soittotaitoaan itsenäisesti
- saa valmiuksia elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- kykenee soittamaan ulkoa ja kuulonvaraisesti
- kykenee hahmottamaan harjoittelemiansa teosten musiikillisia rakenteita ja kokonaisuuksia
- on saanut kokemusta esiintymistilanteista
- ottaa osaa yhteismusisointiin ja kykenee toimimaan ryhmän jäsenenä
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- osaa säestää kappaleita sointumerkeistä
- harjoittaa lisää oikean käden tekniikoita: vuoronäppäily, arpeggio, tirando ja apoyando sekä vasemman käden legato, vibrato, barrè-otteet ja asemien vaihdot
- improvisoi ja säveltää omista musiikillisista lähtökohdistaan
- kuuntelee musiikkia, tutustuu oman aikansa musiikkiin sekä suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä (ks. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta e. Musiikin tuntemus/konserttikäynnit)

SISÄLTÖ

- Kaikki duuriasteikot sekä melodiset mollit kadensseineen ilman vapaita kieliä kahdessa oktaavissa jos mahdollista. Asteikkosoitossa voidaan käyttää vapaita kieliä E-duurissa ja e-mollissa. Soinnut soitetaan sykkeellä murrettuna tai samanaikaisesti. Kadenssit voidaan soittaa myös säestämällä yksinkertainen melodia perussointuja (I-IV-V7) käyttäen. Kadenssitehtävät soitetaan reaalisointu-merkeillä tai astemerkinnoilla varustetusta nuotista, jossa on myös melodia. Oppilas voi halutessaan myös soinnuttaa kappaleen itse. Melodian voi soittaa tai laulaa toinen henkilö tai oppilas itse.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia
- Suositellaan soitettavaksi suomalaista musiikkia
- Aikamme musiikkia
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia (ks. sivu 2, Opetuksen painopistealueet, kohta c. Yhteissoitto/orkesteri- ja yhteytoiminta)
- Säestämistä korvakuulolta ja sointumerkeistä
- Musiikin luomista, säveltämistä, improvisointia, soinnuttamista ja transponointia oppilaan ja opettajan yhdessä niin sopiessa.

SUORITUS

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää erityyppisiä sävellyksiä eri aikakausilta.
 - Neljä erityylistä ja eri aikakautta edustavaa sävellystä
 - Kaksi etydiä tai etydinomaista teosta
 - Yksi duuri- ja molliasteikko kadensseineen ohjelmiston tarkastajan arpomana. Asteikot annetaan viikkoa ennen tasosuoritusta sisältö-kohdan asteikoista.
 - Kadenssien sijaan tasosuoritukseen voi valmistaa säestystehtävän valitussa sävellajissa
 - Prima vista -tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustason 2 ohjelmistoa
 - Suositeltavaa, että tasosuoritus sisältää aikamme musiikkia
 - Suositeltavaa, että ohjelma sisältää yhteismusisointia
 - Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen
- Tasosuoritus arvioidaan arvosana-asteikolla 1–5 tai uusittava

Musiikkiopistotaso

YLEISET TAVOITTEET

Oppilas

- saa valmiuksia jatko-opintoihin sekä elinikäiseen musiikin harrastamiseen
- saa valmiuksia teosten itsenäiseen harjoittamiseen
- kykenee hyödyntämään musiikin perusteissa opittuja tietoja ja taitoja soitossaan
- tutustuu aikamme musiikin soittotekniikoihin ja notaatioon
- kykenee soittamaan ulkoa
- kykenee hahmottamaan musiikillisia kokonaisuuksia
- saa kokemuksia esiintymistilaisuuksista
- ottaa osaa yhteismusisointiin
- kykenee tulkitsemaan eri aikakausien musiikkia
- kuuntelee konserttiesityksiä ja äänitteitä
- tutustuu oman aikansa musiikkiin ja suomalaiseen musiikkikulttuuriin ja seuraa musiikkielämän tapahtumia muun muassa tiedotusvälineiden avulla sekä mahdollisuuksien mukaan elävinä esityksinä
- kehittää sävellys- ja improvisointitaitojaan

SISÄLTÖ

- Duuri- ja molliasteikot kadensseineen kolmessa oktaavissa jos mahdollista. Asteikko-soitossa voidaan käyttää vapaita kieliä.
- Soinnut soitetaan murrettuna tai samanaikaisesti sekä sykkeellä. Kadenssien sijaan tasosuoritukseen voi valmistaa säestystehtävän valituissa sävellajeissa.
- Tekniikan eri osa-alueita harjoitettavia etydejä tai etydinomaisia kappaleita
- Teoksia, jotka edustavat eri aikakausia, tyylejä ja muotorakenteita ja jotka ovat tempoiltaan sekä tunnelmiltaan erilaisia.
- Suomalaista musiikkia
- Aikamme musiikkia
- Prima vista -soittoa
- Yhteismusisointia erilaisissa kokoonpanoissa
- Säestämistä korvakuulolta ja sointumerkeistä
- Musiikin luomista, säveltämistä, improvisointia, soinnuttamista ja transponointia mahdollisuuksien mukaan

SUORITUS

- Oppilas suunnittelee yhdessä opettajansa kanssa monipuolisen konsertin, joka sisältää erityyppisiä sävellyksiä eri aikakausilta.

- Kaksi erityylistä ja eri aikakautta edustavaa sävellystä
- Kaksi etydiä tai etydinomaista kappaletta.
- Yksi laajamuotoinen teos
- Yksi duuri- ja molliasteikko kadensseineen ohjelmiston tarkastajan arpomana. Asteikot annetaan viikkoa ennen tasosuoritusta sisältö-kohdan asteikoista. Kadenssien sijaan tasosuoritukseen voi valmistaa säestystehtävän valituissa sävellajeissa.
- Prima vista -tehtävä, joka vastaa vaikeustasoltaan perustason 3 ohjelmistoa.
- Suositeltavaa, että suoritus sisältää aikamme musiikkia
- Oppilaalla on mahdollisuus myös improvisointiin tai oman sävellyksen esittämiseen.
- Ohjelma pyritään rakentamaan sellaiseksi, että se tuo monipuolisesti esiin oppilaan persoonallisia piirteitä.
- Tasosuoritus arvioidaan arvosana-asteikolla 1–25 /uusittava (erinomainen 21–25, kiitettävä 16–20, hyvä 11–15, tyydyttävä 6–10, hyväksytty 1–5).

ARVIOINTIKRITEERIT (OPS § 7)

ARVIOINTI

Arvioinnin tehtävänä on tukea oppimista ja auttaa oppilasta asettamaan tavoitteita ja saavuttamaan niitä. Monipuoliseen, jatkuvaan arviointiin sisältyy kannustavia ja rakentavia palautteen antamisen tapoja sekä ohjausta itsearviointiin.

Arvosana-asteikko

Erinomainen	5
Kiitettävä	4
Hyvä	3
Tyydyttävä	2
Hyväksytty	1
Uusittava	

Perustasot 1 ja 2 arvioidaan ilman arvosanaa, jolloin tasosuoritus on joko suoritettu tai uusittava.

Perustaso 3 (päättösuoritus) arvioidaan asteikolla 1–5 / uusittava.

Musiikkiopiston päättösuoritus arvioidaan asteikolla 1–25 /uusittava (erinomainen 21– 25, kiitettävä 16–20, hyvä 11–15, tyydyttävä 6–10, hyväksytty 1–5).

Oppilaalle annetaan suullinen palaute kaikilta lautakunnan jäseniltä tai puheenjohtajan yhteenveto. Tämän lisäksi oppilas saa kirjallisen arvioinnin.

Kitaransoiton arviointia tehtäessä kiinnitetään huomiota seuraavien teknisten, tulkinnallisten ja taiteellisten asioiden hallintaan:

- Soittoasento
- Esitysmerkkien ja yksityiskohtien huomioonottaminen
- Perusornamentit
- Dynamiikka ja nyanssit
- Rytmi
- Tempon valinta ja hallinta
- Äänen laatu ja sävyt

Artikulaatio
Fraseeraus ja musiikin muotoilu
Musiikin muodot
Tunnelma
Esiintymistaito
Persoonallisuus soitossa

Oppilasta ohjataan myös itsearviointiin, jossa keskitytään mm. seuraaviin seikkoihin:

- tunteiden hallinta suoritustilanteessa
- kurssin koettu suoritustaso suhteessa harjoitusprosessiin ja omiin odotuksiin
- mahdolliset kehityskohteet työskentelyssä (harjoittelu, soittotunnit) seuraaviin tehtäviin valmistauduttaessa

INSTRUMENTIN HALLINNAN ARVIOINTIKRITEERIT

Oppilaan taidot on jaettu kahdeksaan osa-alueeseen:

1. intonaatio
2. sormitekniikka
3. artikulaatio
4. rytmi ja pulssin hallinta
5. ilmaisu
6. ohjelmiston hallinta
7. dynamiikka
8. sävytyöskentely

Oppilaan tulee hallita seuraavat taidot hänen suoritettuaan kyseisen tason suorituksen opinnot:

1. INTONAATIO

Perustaso 1: valmiudet puhtaaseen soittoon

Perustaso 2: polyfonisten melodiakulkujen hahmottaminen

Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso: oppilas pystyy erottamaan polyfonisia ja harmonisia sointukulkuja kokonaisuuksista

2. SORMITEKNIikka

Sormitekniikan kehitys etenee mm harjoittelemalla asteikkoja ja sointukulkuja. Sävel-
lajien hallinta monipuolistuu tasolta toiselle siirryttäessä oppilaalle tehdyn opetus-
suunnitelman mukaisesti siten, että musiikkiopistotason suoritettuaan oppilas hallitsee
kaikki duuriasteikot, melodiset molliasteikot ja murtosointukulut otelaudan alueella
kaikissa sävellajeissa. Lisäksi oppilaan tulee hallita vuoronäppäilytekniikka sekä
tirando- että apoyandotekniikalla.

3. ARTIKULAATIO

Perustaso 1: vaaditaan soitossa mahdollisimman hyvä legatolinja
Perustaso 2: legatosoiton lisäksi on osattava tietoisesti tehty staccato-tekniikka
Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso: oppilaan odotetaan pystyvän itsenäiseen
artikulointiin tehtävien harjoitus- ja esitysvaiheissa

4. RYTMi JA PULSSIN HALLINTA

Tavoitteena on jokaisella tasolla moitteeton pulssin hallinta sekä tason mukainen
rytmin käsittely.

5. ILMAISU

Huomiota kiinnitetään mm fraseeraukseen ja musiikin muotoiluun sekä musiikin
muotojen hallintaan. Arvosanaan vaikuttavat tekijät on esitelty arvosanojen määrittelyn
pääperiaatteissa. On huomioitava, että tutkinto vastaa konserttitilannetta, jolloin
esiintymistaitoon on kiinnitettävä huomiota.

6. OHJELMISTON HALLINTA

Arvostellaan tutkinto-ohjelman hallinta ja mm. ulkoa soittaminen.

7. DYNAMIIKKA

Perustaso 1: tavoitteena tasainen äänen hallinta sekä f/p – efektien hallinta
Perustaso 2: edellytetään voimakkuuden vaihtelua itsenäisesti työskennellen
Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso: dynamiikka monipuolistuu ja tulee
vivahteikkaammaksi

8. SÄVYTYÖSKENTELEY

Perustaso 1: oppilaan tulee hallita sultasto- ja ponticelli – sävyjen soitto ja oikea soittoasento, jotta vaadittavat kohdan 2 tekniikat voidaan oppia

Perustaso 2: sävyasteikkoon tulee lisätä pehmeitä välisävyjä (dolce)

Perustaso 3 ja musiikkiopistotaso: sävytyöskentelyn tulee olla itsenäistä

KITARAN VAPAAN SÄESTYKSEN TASOSUORITUSTEN SISÄLLÖT JA ARVIOINNIN PERUSTEET

Perustaso 1

TAVOITTEET

- Perustaso 1 on kaikille tarkoitettu opintojakso, joka sisältyy kitaransoiton perustason 1 opintoihin.
- Opintojaksossa tutustutaan vapaaseen säestykseen
- Tavoitteena on, että oppilas hallitsee perussykkeen, osaa säestää perustehoilla (I-IV-V7) reaalisointu- ja astemerkeistä sekä tutustuu musiikin kuulonvaraiseen tuottamiseen.

SISÄLTÖ

- Harjoitellaan säestämään kitaransoiton ohjelmiston kautta tutuksi tulleissa sävellajeissa perusfunktioilla (I, IV, V7). I ja IV asteella käytetään kolmisointua ja V asteen sointuna dominanttiseptimisointua, josta voidaan jättää pois perusääni tai kvintti. Harmoniaa voidaan tuottaa mm. pelkillä bassoäänillä, käyttäen sointujen soittamiseen pelkästään diskanttikieliä (ns. yläkielisoinnut), edellisten yhdistelmällä näppäillen sekä ns. plektra-soinnuilla. Myös kvinttisoinnut ns. power-soinnut. Oppilaan kanssa voidaan käydä läpi I, IV, V lisäksi myös I, II, V asteet.
- Säestystä harjoitellaan erilaisin säestyskuvioin ainakin 3/4-, 4/4- ja 6/8-tahtilajeissa.
- Säestys tuotetaan joko klassisella näppäilytekniikalla tai ns. plektratekniikalla
- Melodioita ja säestyksiä harjoitellaan tuottamaan myös kuulonvaraisesti
- Tutustutaan improvisointiin
- Ohjelmistona käytetään kansan- ja lastenlauluja sekä muuta sopivaa ohjelmistoa

SUORITUS

- Säestystehtävä kitaransoiton perustaso 1 suorituksen yhteydessä. Säestystehtävässä oppilas tuottaa kolmella perussoinnulla (I-IV-V7) kappaleen perusrytmiiä ilmentävän säestyksen ohjelmiston kautta tutuksi tulleissa sävellajeissa.

ARVIOINTI

Hyväksytty tai uusittava.

Perustaso 2

TAVOITTEET

Perustaso 2 opintojen tavoitteena on antaa oppilaalle valmiudet selviytyä helpoista säestys- ja soinnutustehtävistä tutuissa sävellajeissa. Oppilas tuntee sävellajien perusteet ja niitä vastaavat reaalisoitumerkit. Lisäksi oppilas totuttautuu musiikin käsittelyyn kuulonvaraisesti, improvisoiden ja säveltäen.

SISÄLTÖ

- Opitaan säestämään käyttäen kolmisointuja ja dominanttiseptimisointuja. Tutustutaan kolmisointujen käännosten tuottamiseen yläkielillä (ja muillakin kieliryhmillä).
- Säestyskuvioita harjoitellaan eri tahtilajeissa ja tutustutaan eri säestystyyliin kuten beat, vaihtobasso (mm. alla breve 2/2 tai valssi) ja 'trioli' (4/4 tai 12/8). Säestyskuvioita voidaan tuottaa joko klassisella näppäilytekniikalla tai ns. plektratekniikalla.
- Soinnutetaan moduloimattomia melodioita perustehoilla
- I-IV-V7-I -sointukulun lisäksi opetellaan käyttämään II-V7-I-VI -sointukulkua säestyksissä
- Työtapoina käytetään improvisointia ja säveltämistä
- Ohjelmisto sisältää vähintään kymmenen eri musiikkityylejä edustavaa kappaletta
- Ohjelmistoon voi sisällyttää omia sävellyksiä ja sovituksia

SUORITUS

- Ohjelma: Kolmen kappaleen valmisteltu ohjelma, joista yksi voi olla oma sävellys tai sovitus.
- Melodian voi soittaa tai laulaa joko oppilas itse tai toinen henkilö. Kappaleet voi esittää konsertissa tai konsertinomaisessa tilanteessa.
- Prima vista -säestystehtävä sointumerkeistä. Tehtävässä esiintyy I, IV ja V7 asteen sointuja.
- Tehtävänä on tunnistaa ja tuottaa kappaleen perussykettä ilmentävä säestys näillä soinnuilla.

Prima vista - tehtävää saa valmistella 5 minuuttia.

ARVIOINTI

Hyväksytty tai uusittava.

Ohjelma sekä prima vista – tehtävä voidaan tarvittaessa uusia erikseen.

Perustaso 3

TAVOITTEET

Perustaso 3 opintojen tavoitteena on antaa oppilaalle sellaiset valmiudet, että hän selviytyy tavallisimmista säestys- ja soinnutustehtävistä. Oppilas tuntee sävellajien perustehot (I, IV, V7) ja niitä korvaavat soinnut (III, VI, II sekä mahdollisesti VII) sekä niitä vastaavat reaalisointumerkit. Hän harjaantuu tuottamaan yhtä aikaa melodiaa ja harmoniaa sekä kehittää muita musiikin käytännötilanteissa vaadittavia taitoja.

Oppilas syventää taitojaan rytmien käsittelyssä ja muodon hahmottamisessa. Oppilas harjaantuu luomaan musiikkia kuulonvaraisesti, improvisoiden ja säveltäen. Oppilasta autetaan etsimään ja kehittämään musiikillista persoonaansa ja itseilmaisuaan.

SISÄLTÖ

- Tutustutaan nelisointuihin ja niiden merkintätapoihin (-7+5, -dim7, -sus, add9) ja opetellaan käyttämään niistä tavallisimpia (-7, -maj7, -m7, -m7-5). Harjoitellaan sointukulun II-V-I tuottamista duurissa (IIIm7-V7-Imaj7) ja mollissa (IIIm7-5-V7-Im7 tai Immaj7). Tutustutaan nelisointujen käännösten tuottamiseen yläkielillä (ja muilla kieliryhmillä).
- Soinnutetaan melodioita perustehoilla ja tutustutaan niitä korvaaviin sointuihin sekä välidominanttiin rinnakkaissävellajien välillä liikuttaessa.
- I-IV-V7 - ja II-V7-I-VI -sointukulun lisäksi oppilas tutustuu diatoniseen kvinttikiertoon.
- Säestyskuvioita harjoitellaan aiemmin opittujen lisäksi myös muissa käytännön tilanteiden vaatimissa tyyleissä ja tahtilajeissa (esim. tango ja beguine). Lisäksi tutustutaan kolmi-
muunteiseen fraseeraukseen (esim. shuffle tai foxtrot).
- Säestyskuvioita harjoitellaan tuottamaan klassisella näppäilytekniikalla sekä ns. plektratekniikalla.
- Harjaannutaan etsimään sointusäveliä melodian alapuolelle oikealla kädellä; rytmillistä säestyskuvioita ei vielä vaadita.
- Tutustutaan rakenteiden (kuten alkusoitto) tuottamiseen.

- Tuttujen kappaleiden säestämistä kuulonvaraisesti sekä transponoimaan säestys lähisävellajeihin (puoli- tai kokosävelaskel) ylös- tai alaspäin.
- Työtapana käytetään improvisointia
- Ohjelmistona vähintään 15 eri tyylejä edustavaa kappaletta, joihin voi sisältyä omia sävellyksiä ja sovituksia.

SUORITUS

- Ohjelma. Viiden kappaleen valmisteltu ohjelma, joista vähintään kaksi on melodian kanssa soitettavia ja vähintään yksi yhteissoitto/säestystehtävä. Kappaleet voi esittää konsertissa tai konsertinomaisessa tilaisuudessa.
- Prima vista – tehtävä. Annetun kappaleen säestäminen reaalisointumerkeistä. Oppilaan oletetaan sointujen hallinnan lisäksi tunnistavan ja tuottavan kappaleeseen sopivan säestyksen. Tehtävä vastaa vaikeustasoltaan ohjelmiston helpoimpia kappaleita.
- Korvakuulotehtävä. Tutun, helpon laulun säestäminen helpossa sävellajissa.
- Transponointitehtävä. Ennalta valitun helpon laulun säestyksen transponointi lähisävellajiin (koko- tai puolen sävelaskeleen päähän) lautakunnan valitsemaan suuntaan.
- Soinnutustehtävä. Tehtävä mahdollistaa soinnuttamisen käyttämällä perustehojen lisäksi niiden korvaavuuksia.
- Vapaaehtoinen improvisointitehtävä, joka voi vaikuttaa arvosteluun.

Prima vista - ja soinnutustehtäviä saa valmistella yhteensä 10 minuuttia.

ARVIOINTI

Tasosuoritus suositellaan arvioitavaksi arvosana-asteikolla 1–5 tai uusittava.

Ohjelma sekä prima vista -, korvakuulo- ja soinnutustehtävät voidaan tarvittaessa uusiksi erikseen.